שמבזבזין דין אביהם לעתיד לבוא, אומרים לפניו: רבונו של עולם מאחר שאתה עתיד ליפרע מהן למה הקהיתה שיניהם בם! אמר ר' אילעא בר יברכיה אלמלא תפלתו של חבקוק היו בני תלמידי חכמים מתבסים בטבלית אחת ועוסקין בתורה שנאמר "ה' שמעתי שמעך יראתי ה' פעלך בקרב שנים חייהו" אל תקרא "בקרב שנים" אלא "בקרוב שנים" ואמר ר' אילעא בר יברכיה *שני תלמידי חכמים המהלכין בדרך ואין ביניהן דברי תורה ראוין לישרף באש שנאמר "ויהי המה הולכים הלוך ודבר והנה רכב אש וגו'" טעמא דאיכא דיבור הא ליכא דיבור ראוין לישרף ואר"ר אילעא בר יברכיה שני ת"ח הדרין בעיר אחת ואין נוחין זה לזה בהלכה, אחד מת ואחד גולה שנאמר "נדמו עמי מבלי הדעת", אמר ר' יהודה בריה דר' חייא כל ת"ח העוסק בתורה מתוך הדחק תפלתו נשמעת שנאמר "כי עם בציון יושב בירושלים בכה לא תבכה חנון יחנך לקול זעקך כשמעתך ענך" וכתיב בתריה "ונתן (ל) ה' (לכם) לחם צר ומים לחץ" ר' אבהו אומר משביעין אותו מזון שבינה שנאמר "והיו עיניך רואות את מוריך" ר' אחא בר חנינא אמר אף אין הפרנוד נגעל בפניו שנאמר "ולא יכנף עוד מוריך" רשב"ג אומר משום ר' יהושע מיום שחרב בהמ"ק אין וכו': אמר רבא בכל יום ויום מרובה קללתו משל חבירו שנאמר "בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר" הי בקר-אילימא בקר דלמחר מי ידע מאי הוי אלא דחליף, ואלא עלמא אמאי קא מקיים? אקדושה דסידרא ואתא שמיה רבא דאגדתא ישנא "ארץ עפתה כמו אופל צלמות ולא סדרים הא יש סדרים תופיע מאופל: ולא ירד טל לברכה וניטל טעם פירות וכו':

תניא "ר"ש בן אלעזר אומר טהרה בטלה טעם וריח, מעשר ביטל שומן דגן רב הונא אשכח תומרתא דחינוניתא, שקלה, כרכה בסודריה אתא רבה בריה א"ל מורחינא ריחא דחינוניתא א"ל "בני, טהרה יש בך" יהבה ניהליה, אדהכי אתא "אבא" בריה שקלה יהבה ניהליה, א"ל בני-שמרת את לבי והקהיתה את שיני היינו דאמרי אינשי "דחמי דאבא אצבעי רחמי דבני אבני דהוו ליה, רב אחא בר יעקב איטפל ביה ברב ברתיה כי גדל אייתי ליה לגבי אבוה אמר ליה ברוך אנא, והיינו דאמרי אינשי רבי בר ברתך אנא: מתני' **בפולמוס של אספסיינוס גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס, בפולמוס של טיטוס גזרו על עטרות כלות ושלא ילמד אדם את בנו יוונית בפולמוס האחרון גזרו שלא תצא הכלה באפריון בתוך העיר ורבותינו התירו שתצא הכלה באפריון בתוך העיר משמת ר"מ בטלו מושלי משלים משמת בן עזאי בטלו השקדנים משמת בן זומא בטלו הדרשנים משמת ר"ע בטל כבוד התורה משמת ר' חנינא בן דוסא בטלו אנשי מעשה משמת ר' יוסי קטנתא פסקו חסידים, ולמה נקרא שמו "קטנתא" שהיה קטנתא של חסידים משמת רבי יוחנן בן זכאי בטל זיו החכמה משמת ר"ג הזקן *בטל כבוד התורה ומתה טהרה ופרישות משמת רבי ישמעאל בן פאבי בטלה זיו הכהונה *משמת רבי בטל ענוה ויראת חטא: [גמ' ת"ר] "ר' פנחס בן יאיר אומר משחרב בהמ"ק בושו חברים ובני חורין וחפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה, וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון, ואין דורש ואין מבקש ואין שואל על מי לנו להשען על אבינו שבשמים ר"א הגדול אומר מיום שחרב בית המקדש שרו חכמיא למהוי כספריא, וספריא כחזניא, וחזניא כעמא דארעא, ועמא דארעא אזלא

שמבזבזין דין אביהם לעתיד לבוא, אומרים לפניו: רבונו של עולם מאחר שאתה עתיד ליפרע מהן למה הקהיתה שיניהם בם! אמר ר' אילעא בר יברכיה אלמלא תפלתו של חבקוק היו בני תלמידי חכמים מתבסים בטבלית אחת ועוסקין בתורה שנאמר "ה' שמעתי שמעך יראתי ה' פעלך בקרב שנים חייהו" אל תקרא "בקרב שנים" אלא "בקרוב שנים" ואמר ר' אילעא בר יברכיה *שני תלמידי חכמים המהלכין בדרך ואין ביניהן דברי תורה ראוין לישרף באש שנאמר "ויהי המה הולכים הלוך ודבר והנה רכב אש וגו'" טעמא דאיכא דיבור הא ליכא דיבור ראוין לישרף ואר"ר אילעא בר יברכיה שני ת"ח הדרין בעיר אחת ואין נוחין זה לזה בהלכה, אחד מת ואחד גולה שנאמר "נדמו עמי מבלי הדעת", אמר ר' יהודה בריה דר' חייא כל ת"ח העוסק בתורה מתוך הדחק תפלתו נשמעת שנאמר "כי עם בציון יושב בירושלים בכה לא תבכה חנון יחנך לקול זעקך כשמעתך ענך" וכתיב בתריה "ונתן (ל) ה' (לכם) לחם צר ומים לחץ" ר' אבהו אומר משביעין אותו מזון שבינה שנאמר "והיו עיניך רואות את מוריך" ר' אחא בר חנינא אמר אף אין הפרנוד נגעל בפניו שנאמר "ולא יכנף עוד מוריך" רשב"ג אומר משום ר' יהושע מיום שחרב בהמ"ק אין וכו': אמר רבא בכל יום ויום מרובה קללתו משל חבירו שנאמר "בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר" הי בקר-אילימא בקר דלמחר מי ידע מאי הוי אלא דחליף, ואלא עלמא אמאי קא מקיים? אקדושה דסידרא ואתא שמיה רבא דאגדתא ישנא "ארץ עפתה כמו אופל צלמות ולא סדרים הא יש סדרים תופיע מאופל: ולא ירד טל לברכה וניטל טעם פירות וכו':

תניא "ר"ש בן אלעזר אומר טהרה בטלה טעם וריח, מעשר ביטל שומן דגן רב הונא אשכח תומרתא דחינוניתא, שקלה, כרכה בסודריה אתא רבה בריה א"ל מורחינא ריחא דחינוניתא א"ל "בני, טהרה יש בך" יהבה ניהליה, אדהכי אתא "אבא" בריה שקלה יהבה ניהליה, א"ל בני-שמרת את לבי והקהיתה את שיני היינו דאמרי אינשי "דחמי דאבא אצבעי רחמי דבני אבני דהוו ליה, רב אחא בר יעקב איטפל ביה ברב ברתיה כי גדל אייתי ליה לגבי אבוה אמר ליה ברוך אנא, והיינו דאמרי אינשי רבי בר ברתך אנא: מתני' **בפולמוס של אספסיינוס גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס, בפולמוס של טיטוס גזרו על עטרות כלות ושלא ילמד אדם את בנו יוונית בפולמוס האחרון גזרו שלא תצא הכלה באפריון בתוך העיר ורבותינו התירו שתצא הכלה באפריון בתוך העיר משמת ר"מ בטלו מושלי משלים משמת בן עזאי בטלו השקדנים משמת בן זומא בטלו הדרשנים משמת ר"ע בטל כבוד התורה משמת ר' חנינא בן דוסא בטלו אנשי מעשה משמת ר' יוסי קטנתא פסקו חסידים, ולמה נקרא שמו "קטנתא" שהיה קטנתא של חסידים משמת רבי יוחנן בן זכאי בטל זיו החכמה משמת ר"ג הזקן *בטל כבוד התורה ומתה טהרה ופרישות משמת רבי ישמעאל בן פאבי בטלה זיו הכהונה *משמת רבי בטל ענוה ויראת חטא: [גמ' ת"ר] "ר' פנחס בן יאיר אומר משחרב בהמ"ק בושו חברים ובני חורין וחפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה, וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון, ואין דורש ואין מבקש ואין שואל על מי לנו להשען על אבינו שבשמים ר"א הגדול אומר מיום שחרב בית המקדש שרו חכמיא למהוי כספריא, וספריא כחזניא, וחזניא כעמא דארעא, ועמא דארעא אזלא

בה ריח טוב ומין תמריס הוא לעלמן: עטרה יש בך. לפיכך מריחה לך ולא בטל הריח מאצלך: אמת בריה. דרכה בר רב הונא: אל. רב הונא: בעוברך: והקהיתה את שיני. שהרגלתני שאהבתך על בך יותר מעלי שמטלת ממני ונתת לו: רחמי. אהבה: איטפל ביה. גידלו בביתו: רבי רבי. גדל גדל אותי ואינו כן אינו בך: בר ברתך אנא. אין עלי לכבדך כבן: מתני' בפולמוס. חיל שהביא אספסיינוס על ירושלים: עטרות חתנים ואירוס. מפרש בגמרא: בפולמוס של טיטוס. שהביא אנטיקטוס אחיו ובין זה לזה היו חמשים ושתים שנה כדאמר בסדר עולם: עטרות כלות. מפרש בגמרא: בפולמוס האחרון. הוא של תורבן הבית ושל טיטוס נמי הוה: באפריון בתוך העיר. שהיו מוליכין אותה מבית אביה לבית בעלה ואפריון של מעילים וטליתות מוזהבות מוקפות לה: מושלי משלים. לתת לות למלגא ועשה לחכמה ליכנס בה בשערי ביה כגון ממשלות שועלים דאמר בסנהדרין (דף נה:) כי הוה דריש ר"מ בפירקא הוה דריש תילתא שמעתא ותילתא אגדתא ותילתא מתלי: שקדנים. שוקדין על דלתות בית המדרש לילה ויום כדאמר ביבמות (דף סג:) אבל מה אעשה שנפשי חשקה בתורה: הדרשנים. שהיה בקי בטעמי המקראות כדאמר לא זכיתי שהאמר יליתת מלרים לות שדרשה בן זומא (ברכות דף יב:): בטל כבוד תורה. שהיה טתן לבו לדרוש כל קוץ וקוץ של כל לות וכ"ש מיבות יתירות ולותיות יתירות כגון בת ובת אחי דורש (סנהדרין דף נא:) וחזו כבוד תורה גדול שאין בה דבר לבטלה: אגסי מעשה. בעות בחשיבותו ושוסה מעשים מופלאים כדאמר בתענית (דף כה:) ממטי כשוריך יאמר לחומן וילוק ולעזיס להביא זאבים בקרניהם: קטנותם של חסידים. שהיו החסידים הולכים וכלים והוא היה מקטניהם וסופן: זיו החכמה. זה לא ידענא מאי היא: משמת ר"ג הזקן בטל כבוד התורה. במסכת מגילה (דף כח:) אמר שעד שמת הוא היה בריאות בעולם ולא היו למידין תורה אלא מעומד משמת הוא ירד חולי לעולם ובטל זיו הכהונה. שהיה חכם ומעשיר וכהנים רבים אוכלין על שולחנו: וכני חורין. מיוחסין: חפו ראשם. שגברה יד עזי פנים ממזרים שהם עשירים ואלו עניים: נדלדלו אנשי מעשה. אין אם להם: ואין דורש. ישראל: ואין מבקש. עליהם רחמים: שרו חכמיא. התחילו החכמים: ספריא. מלמדי תינוקות שהם קטנים מן החכמים: כעמא דארעא. כעמי הארץ: אזלא

נה א מתי' פ"ב מסל' פעמים הלכה מי סמג עשין מר"ס: שוע"ע ל"ח טימן תקפ מעיף ד:

מבנה

מאמרות על ר' אילעא בן יברכיה רוצה בדברי ר' תנאים חכמים

הגהות הב"ח

(ל) גמ' ונתן לכם לחיי לחם לר: (ג) רש"י ד"ה אחד וכו' סימן למיתה איכא ונלות:

נוסח מבנה

מאמרות בדברי חז"ל הדומים במובן מתוך דפוס

נליון הש"ס

מתני' יוונית. עיין תוספות מגמות דף סד ע"ב ד"ה אחוד וכו' ד"ה פ"ל מ"ל דפלה: ששם מסמת רבי בטל עמה. עיין תוספות כתובות דף קג ע"ב ד"ה אותו יום:

* ולא יכנף עוד מוריך ויהיו עיניך רואות את מוריך (פסוק כא - ואצ"ל תמאנה דבר מאוחרים לאחר בה הדרך לפי כי תמאינו ובי תמאלו)

מבנה

מאמר... המבאות בגרות טוניות בתוכם בגרות טוניות

[גירסת ע"י רבי יהושע]

ו) מאחרת בית המקדש
2) בדקדוקי מאיתא בר' תקיפות הלון מגיד ומאד מאומרים "על מי לנו להשען" על אבינו שבשמים